

Lingua nostra. Modificare i reformă

Constantin Mărcu an

Odinioară un coleg, receptiv totuși la nou, exclama, oarecum amăgit: „ce mai atâta migăleală cu ortografia asta, tot așa în cincizeci de ani românii vor vorbi toți englezește!” Partenerul nostru se referea la timidul demers al Academiei române din 1991 asupra regularizării ortografiei prin „problema”: â sau î”? Modificările (totuși la plural) impuse de Academie se refereau la revenirea grafemului â și pronunția și scrierea lui u în verbul a fi. Ambele propuneri țineau cont de tradiția culturală și de sentimentul integrității naționale. Numai că, așa cum s-a întâmplat cu toate reformele noastre, se opreau la jumătatea drumului, gata oricând să retracteze. Dovadă este că unele publicații, din păcate centrale, și de cultură, nu țin cont de autoritatea incontestabilă a Academiei în problemele limbii și literaturii române și continuă să scrie ca pe vremea anilor '80. Încălcarea normelor academice în scrierea limbii române reflectă fidel situația societății românești „curat” și „original” democratice, unde fiecare crede că are voie să facă orice, chiar dacă atentează la demnitatea și securitatea altora.

Dusă până la capăt, această inițiativă a Academiei nu ar fi nicidecum șocantă, nici majoră, însă

ar presupune schimbarea mentalității unor intelectuali, cu „dragoste” de românism, care nu ar fi promovată decât făcând excepție de la o ortografie exclusivistă. Apreciem că nu atât schimbări radicale ar fi necesare în ortografie, cât o „nouă ordine”, generată de o schimbare de perspectivă asupra tradiției culturale la români. Această reordonare a perspectivei se aplică exclusiv la români. Această reordonare a perspectivei se aplică exclusiv limbii literare/standard, nu și limbii comune. Normele sunt valide numai atunci când se aplică limbii literare. Dar aceasta este un fel de **koiné** al limbii naționale, de pe tot cuprinsul

presupune criteriul fonetic, asemenea limbii italiene. Criteriul fonetic însă nu poate fi absolutizat. Scrierea fonetică înseamnă redarea aproximativă a rostirii cuvintelor în scris așa cum se prezintă ele într-o etapă dată. O dată trecută această etapă este necesar să se revină asupra modificărilor ortoepice și ortografice pentru că limba evoluează. Modificarea periodică a scrierii este singurul mic „dezavantaj” al criteriului fonetic. Perpetuarea ortografiei fonetice, stabilite o dată, riscă să compromită formalismul scrierii, și astfel s-ar transforma treptat în ortografie etimologică. Actuala ortografie a limbii franceze,

teritoriilor acoperite de românofobi. Demersul „noii ordini” ortografice este favorizat de două aspecte: a. tradiția scrierii, și b. caracterul solidar intern al ortografiei. Dar aceste condiții se subsumează sistemului (natural) al limbii. Din această perspectivă e necesar să avem în vedere că limba română este o limbă **romanică** de tip apenino-balcanic și

e.g., reprezintă, de fapt, starea ortoepică a ei de la finele secolului al XV-lea, când a fost stabilită. În timp ce ortografia limbii engleze în cuvintele latino-romanice reflectă aceeași situație din epoca stabilirii ei, când în limba franceză, „image”, să zicem, se pronunța [imadʒ] și nu [imaz], ca astăzi la Paris. (continuare în pagina 4, Poarta Ecaterina)

Pagina 4 (Poarta Ecaterina):

Constantin Mărcu an,
Lingua nostra.
Modificare i reform

Traseul de lectură:

